

1945, (19.) březen.¹ Moskva. — Depeše poslance lidové strany Msgr. Fr. Hály národně socialistickému ministru zahraničních věcí dr. H. Ripkovi do Londýna o příjezdu londýnské delegace do Moskvy a o zahájení předběžných politických jednání stran Národní fronty o návrhu programu nové československé vlády.

Celá londýnská delegace² kromě presidenta a části suity jest ubytována v Nacionálu, také Masaryk a Drtina.

Sociální demokraté po dvoudenním jednání, jehož se účastnili Majer, Bečko, Táborský, Holub, Cinke, Svobodův pobočník Eckstein, Fierlinger, Bernard, Laušman, Pacák a nakonec i Šoltész rozhodli, aby je v jednáních zastupovali: Majer, Bečko, Fierlinger, Laušman.

České komunisty budou asi zastupovat Gottwald, Kopecký, Slánský, Nosek a Laštovička.

SNR³ bude jako celek zastoupena Šrobárem, Ursínym, Stykem, Novomeským, Husákem, Šoltésem, ve vojenských věcech také Ferjenčíkem.

V předběžném jednání Stránského, Davida, Uhlíře a Hály s komunisty postavili nás komunisté před novou koncepcí slovenského řešení, odlišnou od koncepce tří zemských národních výborů a v podstatě odpovídající košické resoluci SNR.⁴ Při zítřejším pokračování si vyžádáme precisování a vyhradíme si odpověď po jeho uvážení.

Komunisté považují nár. socialisty za stranu jen českou, na Slovensku nepřipustí tříštění dělnických stran. Stojí plně za Fierlingrem a Laušmanem.

Masaryk rozhodnut odjetí z Moskvy přímo do San Franciska.

Hála.

AÚD KSČ Praha. Fond 38, inv. j. 70, str. 1—2. Záznam depeše.

1945, (20.—21.) březen.¹ Moskva. — Depeše vyslance Smutného dr. H. Ripkovi do Londýna o průběhu předběžných politických jednání presidenta Beneše se zástupci Slovenské národní rady a národními socialisty, kteří se rozhodli oponovat komunistickému návrhu programu nové vlády.

Tajné!

Jednání politických stran nevyšla dosud z předběžných rozhovorů. President Beneš přijal včera SNR a jako závěr lze říci, že s této strany nebude velkých obtíží k dohodě. Pustili požadavek deklarace slovenského národa a spokojili se, když pres. Beneš řekl, že nebude užívat názvu „československý národ“, nýbrž Češi a Slováci, ale že v praxi bude stát za tím, aby dů-

¹ Depeše byla původně datována datem 21. března 1945, což je den jejího odeslání z Moskvy. Napsána byla 20. nebo 19. března 1945.

² Londýnská delegace přijela do Moskvy 17. března večer. 18. března konaly jednotlivé strany interní přípravy k jednáním o návrhu programu vlády. Předběžné rozhovory mezi jednotlivými politickými stranami byly zahájeny 19. března a bylo na nich dohodnuto, že politická jednání o uspořádání poměrů v osvobozené republice budou mít charakter schůzí bloku tří socialistických stran za účasti strany lidové a že dohodnuté výsledky budou potom předloženy zástupcům Slovenské národní rady a po projednání s nimi nakonec presidentu republiky.

³ V delegaci SNR byli Šrobár, Ursíny a J. Styk za Demokratickou stranu a Novomeský, Husák a Šoltész za Komunistickou stranu Slovenska.

⁴ Slo o usnesení SNR, zařazené jako dokument čís. 123.

¹ Dokument je datován dnem 23. března 1945, tj. datem svého odeslání. Napsán byl však dříve, podle smyslu pravděpodobně 20.—21. března. Zpoždění bylo zaviněno válečnou cenzurou.

sledky jejich snah po národním uplatnění byly provedeny v nejširším přijatelném rozsahu. Postavil požadavek, aby názvu „ministr“ bylo užíváno jen pro vládu ústřední. Beneš nečeká, že by s této strany, aspoň za dnešní situace, vznikly nepřeklenutelné obtíže.

Těžká budou asi jednání s komunistickou stranou.

Bečko churav, takže jeho místo v jednání zatím převzal Pacák.

Stránský dnes oznámil Benešovi jménem Uhlíře, Davida a Drtiny, v kterých bodech budou nár. socialisté opakovat Gottwaldovu memorandu, v němž Gottwald načrtl program vlády.

Smutný.

AMZV Praha. Depeše došlé, 1945, čís. 934 (Azim 2). Záznam depeše.

[129]

1945, (20.—21.) březen.¹ Moskva. — Depeše J. Stránského dr. H. Ripkovi do Londýna o výsledku předběžných jednání národních socialistů a komunistů z 19. března o návrhu vládního programu nové československé vlády.

Stránský oznámil komunistům a soc. demokratům, že jeho skupinu zastupuje kromě něho, Davida a Uhlíře také Drtina, který k tomu dostal presidentovo svolení. Důvod je usnesení soc. demokratů o 4 zástupcích a komunistů o 5 zástupcích.²

Předběžné jednání s komunisty skončeno jejich podrobnějším výkladem, který potvrzuje:

1. Trvají na koncepci Bloku pro české země s utuženou disciplinou a koordinačními výbory blokových stran. Komunisté ještě oznámí, jsou-li ochotni přibrat k jednání Bloku zástupce katolíků, jak to doporučujeme my a Majer, nebo má-li zůstat při londýnské praxi.

2. Ve slovenských věcech důrazně žádají, aby dnešní stav na Slovensku byl uznán za trvalý. Gottwald ve tříhodinové rozmluvě s Masarykem mu oznámil, že kandidátem komunistů na ministerské předsednictví je Fierlinger.³

Stránský.⁴

AÚD KSČ Praha. Fond 38, inv. j. 70, čís. 28. Záznam depeše.

¹ Depeše je datována až datem svého odeslání, tj. 23. březnem 1945. Z jejího smyslu vyplývá, že byla napsána již 20., event. 21. března. Prodlení, ke kterému zde došlo, bylo způsobeno válečnou cenzurou.

² Jelikož každá zúčastněná strana měla v Moskvě více politických představitelů než původně stanovené dva, byl nakonec pro jednání dohodnut klíč: KSČ 5 účastníků, československá sociální demokracie — 4, národní socialisté — 4, a lidovci — 2. Protože se však při jednáních nehlasovalo, ale bylo zapotřebí jednoznačného souhlasu všech zúčastněných, neznamenal to žádné majorizování.

³ Českoslovenští socialisté vystupovali proti kandidatuře Zd. Fierlingra na funkci ministerského předsedy. Hlavním důvodem jim pro toto stanovisko byla činnost Zd. Fierlingra jako velvyslance v Moskvě (viz též poznámku k dokumentu čís. 40).

⁴ V odpovědi zaslal dr. H. Ripka J. Stránskému následující pokyny pro postup delegace čs. národních socialistů: „Informoval jsem všechny přátele z naší strany o podstatných bodech z Vašich vzkazů. Jednomyslně jsme se usnesli žádat delegaci naší strany, aby trvala na známém stanovisku ve věci Fierlingera. Prosím také Srámka a Hálu, aby i oni trvali na svém stanovisku. Dále dáváme Vám na úvahu, nebude-li vhodné, abyste si vyžádali některého člena naší strany z Londýna, aby byl poslán k Vaším jednáním. Sám za svou osobu dodávám, že bych v tom případě radil povolal Fuerttha nebo Klecandu. Pokud jde o naši stranu, trváme přirozeně na celostátním jejím charakteru. Prosíme Vás, abyste dále usilovali o to, aby lidovci byli přibráni jako rovnoprávný partner do bloku. Rovněž Vás prosím, abyste neopomněli zdůrazňovat, že naše strana byla na vedoucím místě v českých zemích.

Všichni Vám přejeme všechnen úspěch ve Vašem těžkém jednání...“ (AÚD KSČ Praha, f. 38, inv. j. 70, čís. 58.)